

Invingatorii nu au doar privilegiul de a scrie istoria, ci si pe cel, la fel de important, de a regiza filme. Din acest motiv, astazi avem hagiografii holywoodiene ale lui Lincoln, caricaturizari agresive ale traditionalistilor, propaganda anticatolica cu predilectie, si multe altele. Sunt doar cateva din ideile primite de-a gata de milioane de cinefili insetati sa caute adevaruri istorice in blockbuster-uri cu efecte speciale. Si daca publicul accepta, si de ce nu ar accepta, se poate forta nota pana la o falsificare completa a realitatii, dar cu mijloace artistice, bineinteles. Nu exista nici razboi cultural, nici demoralizare a unei societati, exista doar libertatea creatoare a artistului. Arta pentru arta. In felul acesta apar productii care nu se mai limiteaza la “reconstructia obiectiva” a faptelor, ci incearca deliberat o judecata capitala a invinsilor istoriei.

“Inglorious Basterds” si “Django Unchained”, ambele regizate de Quentin Tarantino, reprezinta apogeul acestui gen caruia ii prevad o traiectorie spectaculoasa in anii urmatori. In primul film, de pilda, un grup de germani este ars de viu pentru vina de a apartine unei categorii etnice. Nu poate fi vorba de ura rasiala pentru ca germanii sunt un popor vinovat pe vecie. Deci, cazul este clasat apriori.

In “Django Unchained” tinta o reprezinta Sudul Statelor Unite dinainte de Razboiul de Secesiune. Doi vanatori de recompense incep o campanie de epurare a proprietarilor de sclavi intr-o orgie de violenta. Nu suntem scutiti de niciun detaliu al imprastierii hemoglobinei sub puterea gloantelor, insa realismul cere sacrificii si din partea spectatorului.

Sursa de inspiratie o constituie, in principal, un film uitat din anii '70, “Goodbye, Uncle Tom”. Productia, regizata de Gualtiero Jacopetti si Franco Prosperi, s-a vrut a fi un “shockumentar”, adica o reconfigurare a faptelor, dar nu asa cum s-au petrecut, ci in felul in care autorul presupune, fantezist, ca s-au desfasurat, cu scopul de a justifica o ideologie in prezent. Drept urmare, filmul detaliaza toate ororile reale sau presupuse la care erau supusi sclavii americani, ceea ce revendica in final masacrul cu topoarele al unei familii de albi de catre niste urmasi dezlantuiti ai sclavilor.

“Django Unchained” se aseamăna izbitor în mesajele sale cu filmul italian. Și aici asistăm la uciderea, printre alții, a unei femei albe a cărei singură culpă este de a aparține unei clase sociale: aceea a proprietarilor de sclavi. Dacă aceasta vină este suficientă pentru un glont în cap poate reprezenta o discuție separată. Înșă pentru Tarantino astfel de probleme morale nu se pun. El știe că Sudul este rasist, înapoiat, deci trebuie să dispară. Explozia conacului, simbol sudist prin excelență, reprezintă o metaforă adecvată pentru soarta rezervată unei întregi comunități.

Filmul se mișcă pe două coordonate principale, îngrosate până la sațietate: prezentarea condițiilor mizerabile ale sclavilor și răzbunarea orgiastică a celor doi vanatori de recompense. În ambele planuri nuanțele dispar, iar albul și negrul colorează indelebil mintea privitorului. “Există două tipuri de violență în acest film: realitatea brută sub care sclavii au trăit pentru...254 de ani și violență retributivă a lui Django. Și aceasta este violența filmului, și este amuzantă și cool, și este cam ceea ce oamenii asteaptă și se bucură când vad”, afirmă transant regizorul care crede că sistemul era de 1000 de ori mai vicios decât îl prezintă filmul. Înșă această idee este cel puțin la fel de îndoielnică precum reprezentările romantice despre Dixie, în care sclavi și stăpâni trăiesc într-o Arcadie tropicală. Sclavia era cu siguranță crudă, dură și inumană, dar de bună seamă că nu existau doar trasăturile infernale, unele probabil inventate, accentuate de Tarantino. [Istorici echilibrați](#) consideră că generalizări se pot face în ambele direcții extreme, iar o observatoare destul de lucidă în epocă precum Harriet Martineau scria că “nimic nu a suferit-o mai mult în Sud decât răbdarea proprietarilor cu....sclavii”.

Dincolo de această controversă istorică, absolut problematică, rămâne soluția regizorului pentru revizuirea trecutului. Chiar și în eventualitatea în care presupunem că tot sistemul era tarat, atunci e legitim să ne întrebăm prin ce se diferențiază învinșii de învingători, dacă rezolvarea constă în eliminarea totală a ‘dusmanilor de clasă’. Înșă, așa cum susține pe bună dreptate Tarantino, “movies are about make believe”...{comments on}